

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Rutsche a soudkyň Mgr. Heleny Konečné a JUDr. Ivony Šubrtové ve věci

žalobců: a) F. K., narozený ...
                      b) S. K., narozený ...
                      oba státní příslušnost Turecká republika
                      bytem X
                      oba zast. Mgr. Petrem Václavkem, advokátem
                      se sídlem Praha 1, Opletalova 25
                      s adresou pro doručování AK Čechovský & Václavek, s. r. o., Praha 1,
                      Opletalova 25

proti
žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**
                      se sídlem Praha 4, nám. Hrdinů 1634/3
                      poštovní schránka 155/50

v řízení o žalobách proti rozhodnutím žalovaného ze dne 26. 9. 2019, čj. MV-119673-4/SO-2019 a čj. MV-119668-4/SO-2019,

takto:

- I. Žaloby se zamítají.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení a rozhodnutí správního orgánu

1. Napadenými rozhodnutími žalovaný zamítl odvolání žalobců proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále také jen "správní orgán I. stupně") ze dne 16. 7. 2019, čj. OAM-1842-18/PP-2019 a čj. OAM-1840-18/PP-2019, kterými byla zamítnuta jejich žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu na území České republiky a současně stanovena lhůta k vycestování z území České republiky, a tato rozhodnutí potvrdil.
2. V odůvodnění napadených rozhodnutí žalovaný zrekapituloval průběh správního řízení. Uvedl, že žalobci podali dne 30. 1. 2019 žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu podle § 87b odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), neboť hodlali na území České republiky pobývat přechodně po dobu delší než 3 měsíce s občanem EU, a to se svým synem R. K., nar. ..., který nabyl občanství České republiky dne 14. 1. 2019. Po proběhlém správním řízení správní orgán I. stupně vydal dne 16. 7. 2019 rozhodnutí, jedno ve vztahu k žalobci a), druhé ve vztahu k žalobkyni b), v nichž výrokem I. zamítl jejich žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu podle § 87e odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců, neboť nejsou rodinnými příslušníky občana EU uvedenými v § 15a téhož zákona, a výrokem II. jim podle § 87e odst. 4 zákona o pobytu cizinců stanovil lhůtu k vycestování z území České republiky v délce 30 dnů od právní moci rozhodnutí.
3. Konstatoval, že žalobci jsou sice předky občana EU (R. K.), nicméně by museli rovněž splňovat podmínku závislosti na svém synovi, a to výživou nebo péčí. Správní orgán I. stupně došel k závěru, že žalobci nesplňují podmínky stanovené § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců, neboť nebyla prokázána jejich závislost na výživě či jiné nutné péči ze strany syna. Dále uvedl, že žalobci nejsou ani rodinnými příslušníky dle § 15a odst. 2 písm. a) téhož zákona, neboť za rodinného příslušníka občana EU je považován příbuzný občana EU neuvedený v odst. 1 a žalobci příbuzenskou vazbu uvedenou v odst. 1 prokázali (jsou předky občana EU). Správní orgán I. stupně rovněž konstatoval, že jelikož žalobci nejsou rodinnými příslušníky občana EU, nemůže se zabývat přiměřeností dopadů do jejich soukromého a rodinného života.
4. Žalovaný shrnul na věc aplikovanou právní úpravu a uvedl, že vztah mezi otcem/matkou a synem je v obecné rovině vztahem rodinným. Skutečnost, zda je účastník řízení rodinným příslušníkem občana EU ve smyslu zákona o pobytu cizinců, však závisí na kumulativním naplnění striktně vymezených podmínek stanovených v § 15a uvedeného zákona. Otec/matka a syn, jakožto příbuzní v přímé linii, mezi sebou mohou mít pouze rodinný vztah ve smyslu § 15a odst. 1 cit. zákona.
5. K námitce žalobců, že se považují za rodinného příslušníka občana EU (jejich syna R. K.) ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců žalovaný, uvedl, že zmíněné ustanovení obsahuje dvě základní podmínky, při jejichž kumulativním splnění je možné na cizince nahlížet jako na rodinného příslušníka občana EU. První podmínka stanovuje věkovou hranici 21 let, druhou podmínkou je, že rodič o svého potomka, který je občanem EU, skutečně pečuje, přičemž touto péčí je myšlena rodičovská výchova. Smyslem a cílem tohoto ustanovení je zajistit péči a výchovu občanům EU mladším 21 let tím, že se jejich rodičům ze třetích zemí umožní na území České republiky pobývat

na základě přechodného pobytu. Plnění účelu tohoto druhu pobytového oprávnění tedy směřuje do budoucnosti, kdy bude na území České republiky docházet k oné péči, resp. výchově, občana EU. Vzhledem k věku R. K. však již nelze mluvit o tom, že potřebuje rodičovskou péči či výchovu. S přihlédnutím k účelu a skutečnému smyslu tohoto ustanovení není dle žalovaného přepjatě formalistické trvat na dodržení věkové hranice, kterou ustanovení § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců stanovuje, k čemuž odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2018, sp. zn. 1 Azs 137/2017. Dodal, že v době podání žádosti se R. K. „limitně blížil“ stanovené věkové hranici a v současné době již žalobci nejsou rodiči občana EU mladšího 21 let a nesplňují tedy podmínku stanovenou § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců.

6. K odvolací námitce žalobců, že jsou rovněž rodinnými příslušníky občana EU dle § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců, neboť v důsledku svého neoprávněného pobytu na území ČR nemohou vyvíjet ekonomickou činnost a jsou na svém synovi existenčně závislí, žalovaný uvedl, že žalobcům je výdělečná činnost na území České republiky znemožněna proto, že v současné době nedisponují žádným platným oprávněním k pobytu, dříve na území České republiky žalobce a) úspěšně podnikal, žalobkyně b) rovněž pracovala a vzhledem k tomu, že jsou v produktivním věku a zdraví, v případě povolení k pobytu by žalobce a) v podnikání a žalobkyně b) v práci pokračovali. Rovněž jim nic nebrání vykonávat výdělečnou činnost v zemi původu. Žalobci tedy zapříčinili svou závislost na synovi svým vlastním jednáním, přičemž závislost na výživě musí být takového charakteru, aby bylo možno očekávat její trvání i do budoucna. V případě, že by jim bylo vydáno povolení k přechodnému pobytu jako rodinným příslušníkům občana EU dle tohoto ustanovení, a tím jim bylo znovu umožněno vykonávat výdělečnou činnost, nebyli by již závislí na tvrzené výživě poskytované synem a přestali by splňovat podmínku danou výše uvedeným ustanovením, tím by byl opět naplněn důvod k ukončení přechodného pobytu podle § 87f odst. 1 téhož zákona. Tento závěr prokazuje, že zákonodárce ustanovením § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců nezamýšlel mezi rodinné příslušníky občanů EU zařadit ty, kteří jsou závislí na vyživování občanem EU na základě dočasné překážky, která jim brání v zajišťování svých základních potřeb pouze na území České republiky a která vznikla z důvodu jejich neoprávněného pobytu na území.
7. K odvolací námitce, že žalobci jsou rodinnými příslušníky občana EU i ve smyslu § 15a odst. 2 písm. a) bod 1 zákona o pobytu cizinců, neboť s občanem EU žili dříve na území Turecka, žalovaný uvedl, že ustanovení § 15a odst. 2 písm. a) téhož zákona jasně stanoví, že se zabývá příbuznými neuvedenými v odstavci 1 tohoto ustanovení. Žalobci jsou rodiči R. K., není tedy možné na ně aplikovat odst. 2 zmíněného ustanovení.
8. K odvolací námitce, že se žalobci a jejich synem měl být proveden výslech, žalovaný uvedl, že stav věci byl správním orgánem I. stupně zjištěn dostatečně a provedení výslechů by v daném případě bylo nadbytečným úkonem. Nesplnění podmínek stanovených § 15a zákona o pobytu cizinců bylo prokázáno na základě výsledku žalobců provedených již dne 11. 9. 2018 a svědecké výpovědi R. K. dne 19. 6. 2019 (protokoly jsou součástí spisového materiálu) a na základě dalších podkladů.
9. Žalovaný se rovněž ztotožnil se správním orgánem I. stupně v tom, že jelikož žalobci nejsou rodinnými příslušníky občana EU, nelze v jejich případě ani posuzovat přiměřenost dopadů do soukromého a rodinného života. I kdyby bylo rozhodnutí

shledáno nepřiměřeným, nelze cizinci při nesplnění základní podmínky pro vydání povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU tento pobyt udělit.

10. Žalovaný uzavřel, že prvostupňová rozhodnutí byla vydána v souladu se zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), a zákonem o pobytu cizinců.

II. Shrnutí žalobních bodů

11. Včas podanými žalobami se žalobci domáhali přezkoumání zákonnosti shora uvedených rozhodnutí a navrhli jejich zrušení a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení.
12. Žalobci předně namítli, že ve věci byl zcela nedostatečně a velmi povrchně zjištěn skutkový stav. Správní orgán zamítl žádost žalobců z důvodu, že neshledal mezi nimi a jejich synem vztah dle § 15a zákona o pobytu cizinců, přitom však opomenul svou zákonnou povinnost zjistit skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti. K tomu žalobci navrhovali provedení výsledku jejich i jejich syna, zejména k prokázání rodinných vazeb a fungování společné domácnosti, k prokázání míry péče osob a finanční závislosti žalobců na synovi, stejně tak míry péče žalobců o syna. Správní orgány však do řízení doložily pouhé kopie protokolů z výsledků provedených o rok dříve v rámci řízení o správním vyhoštění. Takovýto postup považují žalobci za nezákonný a v rozporu s § 68 odst. 3 správního řádu, potažmo § 3 správního řádu, neboť takovýmto způsobem není možno zjistit aktuální skutkový stav, o to spíš, když součástí pohovorů nebyly otázky vzájemné závislosti, tj. otázky pro posouzení důvodnosti žádostí.
13. Žalobci dále uvedli, že navržené výsledky měly prokázat také míru zásahu do jejich rodinného a soukromého života v případě, že by předmětné rozhodnutí bylo vydáno. Ani tyto skutečnosti nebyly nijak zjišťovány, například co se týče ekonomického stavu podnikání žalobce a) a nakolik jeho absencí utrpí materiální situace rodiny. Žalobci si jsou vědomi, že do jisté míry břemeno tvrzení i břemeno důkazní jsou na jejich straně, nemůže však jít o břemeno absolutní, přičemž oni sami hodlali vše tvrzené doložit právě v rámci aktuálních výsledků jejich a rodinných příslušníků. Správní orgán tak nedostal povinnosti posoudit možný zásah do rodinného a soukromého života žalobců, když k tomuto neměl zjištěno naprosto nic aktuálního k době vydání rozhodnutí. V tomto směru odkázali žalobci na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 6. 2017, čj. 9 Azs 60/2017-37, z něhož plyne, že správní orgán byl povinen přezkoumávat okolnosti svědčící o nepřiměřenosti vydávaného rozhodnutí, a to i z vlastní iniciativy. Tato nutnost je o to více zjevná, že součástí rodiny jsou dvě nezletilé děti, které jsou vydávaným rozhodnutím postiženy stejně jako žalobci. V tomto směru vydávané rozhodnutí může znamenat až porušení Úmluvy o právech dítěte (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 8. 2018, čj. 5 Azs 47/2016-57). Dle žalobců přitom od počátku řízení nebylo pochyb o tzv. vazební osobě, k jejímuž životu směřují podané žádosti. Dle dikce § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců jsou tak rodinnými příslušníky ve smyslu tohoto zákona, neboť je dané ustanovení třeba interpretovat tak, že pokud má směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES, ze které zákon vychází, poskytovat ochranu osobám, o které se občané Evropské unie starají, a to s předpokladem péče do určitého věku, není možné akceptovat interpretaci, podle které dosažením tohoto věku ztrácí rodiče občana EU jakýkoli nárok na pobytové oprávnění, byť se o dítě opravdu starají. Správními orgány provedený výklad § 15a zákona o pobytu cizinců označili žalobci za formalistický přístup, neboť jejich žádosti byly *de facto* zamítnuty proto, že

formálně již nenaplnují podmínku odst. 1 písm. b) zmíněného ustanovení, protože synu hranici 21 let překročil o přibližně 15 dní. Uvedli, že se náležitě starají o své tři děti a byť je nejstarší syn R. již do značné míry samostatný, nedokáže se sám o sebe postarat a pouze s pomocí otce (tj. žalobce a/) dokáže částečně přebrat některé jeho povinnosti v podnikání. V této souvislosti poukázali na nález Ústavního soudu ze dne 2. 10. 2018, sp. zn. I. ÚS 281/18. Žalobci uzavřeli, že správní orgán nedbal své zákonné povinnosti zakotvené v § 174a zákona o pobytu cizinců, tedy povinnosti zkoumat přiměřenost dopadů všech rozhodnutí dle tohoto zákona, a poukázali na další judikaturu Nejvyššího správního soudu k této problematice se vztahující. Dle jejich názoru podmínka, že rozhodnutí musí být přiměřené, vyplývá též z ustanovení § 2 odst. 4 správního řádu a z mezinárodních závazků České republiky, primárně pak z čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních práv.

14. Žalobci označili samotné rozhodnutí za nepřezkoumatelné z důvodu nepřiměřenosti rozhodnutí vůči jejich nezletilým dětem pro rozpor s Úmluvou o právech dítěte. Znovu poukázali na mezinárodní závazky České republiky, konkrétně na čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a dále na čl. 3 odst. 1 a čl. 9 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte, čl. 5 odst. 5 směrnice Rady č. 2003/86/ES ze dne 22. 9. 2003 o právu na sloučení rodiny, a v této souvislosti i na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2014, čj. 5 As 102/2013-31, který připomíná právě hledisko nejlepšího zájmu dítěte (dětí).

III. Vyjádření žalovaného k žalobám

15. V písemném vyjádření k žalobám žalovaný odkázal na odůvodnění napadených rozhodnutí a navrhl zamítnutí žalob.
16. V reakci na žalobní námitky žalovaný uvedl, že jeho postup při vydání rozhodnutí nebyl formalistický, jelikož za přepjatý formalismus rozhodně nelze považovat postup, kdy správní orgán zamítne žádost žalobce, který nesplňuje zákonem stanovené podmínky pro to, aby jeho žádosti bylo vyhověno. K tomu odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2018, čj. 2 Azs 180/2018-51, který uvádí, že pokud by „žalobkyně chtěla brojit proti přepjatému formalismu způsobujícímu porušení jejich ústavně zaručených práv, musela by napadat ústavní konformitu dotčených ustanovení zákona. Stěžovatelka tak ovšem sama nečinila.“
17. Žalovaný nesouhlasil ani s námitkou nedostatečného a povrchního zjištění skutkového stavu. K tomuto předně odkázal na žalovaná rozhodnutí, ze kterých je zřejmé, jaké podmínky ustanovení § 15a odst. 1 písm. b) a d) bod 1 zákona o pobytu cizinců žalobci ke dni vydání rozhodnutí nesplňovali, přičemž tyto skutečnosti byly zjištěny v průběhu správního řízení a byly zřejmé ze spisového materiálu. K námitce, že v rámci správního řízení nebyl proveden výslech jejich a jejich syna, žalovaný odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 2. 2018, čj. 4 Azs 249/2017-36, a dodal, že žalobci požadovali provedení výslechu za účelem „prokázání rodinných vazeb a fungování společné domácnosti, míry péče osob a finanční závislosti žalobců na svém synovi“. Žalobci netvrdili, ani nevysvětlili, jaká odlišná skutková zjištění by jimi navrhované výslechy přinesly. Naopak protokoly, jež správní orgán I. stupně učinil součástí spisového materiálu, prokazovaly nesplnění podmínek stanovených v § 15a zákona o pobytu cizinců. Provedení výslechu žalobců a svědecké výpovědi jejich syna by bylo nadbytečným úkonem a v rozporu se zásadou rychlosti a hospodárnosti správního řízení. V tomto

směru žalovaný odkázal i na rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 12. 6. 2019, čj. 15 A 55/2018-68.

18. K vytykánému neposouzení přiměřenosti dopadů napadených rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobců a jeho rodinných příslušníků žalovaný s poukazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu konstatoval, že ustanovení § 87e zákona o pobytu cizinců správním orgánům neukládá povinnost zkoumat přiměřenost dopadů napadeného rozhodnutí do soukromého a rodinného života, neboť k aplikaci ustanovení § 174a zákona o pobytu cizinců může dojít teprve tehdy, pokud některé ustanovení zákona správnímu orgánu v tom kterém řízení povinnost zkoumat přiměřenost dopadů rozhodnutí ukládá. Současně uvedl, že si je vědom rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 3. 2018, čj. 6 Azs 422/2017-29, a ze dne 20. 9. 2018, čj. 10 Azs 127/2018-30, v nichž tento soud konstatoval, že *„Podmínky § 87b odst. 1 zákona o pobytu cizinců jsou tedy nastaveny tak, že ve většině případů lze předpokládat, že rozhodnutím o zamítnutí žádosti o povolení přechodného pobytu z tohoto zákonného důvodu nedojde k nepřiměřenému zásahu do soukromého nebo rodinného života, a tedy k porušení čl. 8 Úmluvy, takovou situaci však nelze a priori vyloučit. Článek 8 Úmluvy je přímo aplikovatelný a má přednost před zákonem.“* Žalovaný však setrval na svém názoru, že v projednávaných případech nebyl prostor pro zhodnocení dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobců, neboť ti prokazatelně nesplňovali podmínky pro vydání povolení k přechodnému pobytu. Na podporu svého názoru odkázal i na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 2. 2018, čj. 4 Azs 246/2017-35, ve kterém je uvedeno, že *„dodržení závazků vyplývajících z čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod je zajištěno tím, že posouzení přiměřenosti dopadu do soukromého a rodinného života cizince je vyžadováno v rámci rozhodování o případném uložení správního vyhoštění (§ 119a odst. 2 zákona o pobytu cizinců).“*
19. S poukazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu žalovaný nesouhlasil ani s námitkou, že rozhodnutí jsou v rozporu s právem na ochranu soukromého a rodinného života zaručeného v čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Žalobcům nebyl udělen dlouhodobý zákaz pobytu, tedy do budoucna mohou na území České republiky i nadále pobývat a za tímto účelem využít jiných pobytových oprávnění. V případě vycestování pak mají možnost podat si žádost o nové pobytové oprávnění ve své domovské zemi, neboť zákaz pobytu jim vysloven nebyl. Žalovaný poukázal i na to, že právní řád České republiky nezakotvuje právo cizince na pobyt na území České republiky, jak judikoval Ústavní soud v usnesení ze dne 9. 6. 2004, sp. zn. III. ÚS 260/04. Rovněž tak dle žalovaného není rozhodnutí nepřiměřené ani z pohledu Úmluvy o právech dítěte a v tomto směru poukázal na rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 26. 9. 2018, čj. 30 A 162/2017-73. Žalovaný je přesvědčen, že shledal-li by i přes výše uvedené krajský soud postup správních orgánů chybným, nejednalo by se o vadu, jež by způsobovala nezákonnost žalovaného rozhodnutí.
20. Žalovaný uzavřel, že v daných případech byly splněny veškeré podmínky pro zamítnutí žádostí žalobců, dle jeho názoru byla obě správní rozhodnutí vydána na základě dostatečně zjištěného stavu věci, byla dostatečně a řádně odůvodněna a jsou v souladu s platnými právními předpisy. Je rovněž toho názoru, že nedošlo k pochybení při aplikaci zákonných ustanovení a nebyly porušeny ani základní zásady správního řízení.

IV. Posouzení věci krajským soudem

21. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních námitek v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen "s. ř. s."). Učinil tak bez jednání, neboť s takovým postupem účastníci před jednáním dali souhlas ve smyslu ustanovení § 51 odst. 1 věty první s. ř. s. Po prostudování správního spisu dospěl soud k následujícím skutkovým zjištěním a právním závěrům, přičemž žalobu důvodnou neshledal.
22. Z předloženého správního spisu vyplynulo, že žalobci podali dne 30. 1. 2019 žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu podle § 87b odst. 1 zákona o pobytu cizinců, tedy o přechodný pobyt rodinného příslušníka občana Evropské unie. Žalobci podali předmětnou žádost, protože mají zato, že jsou rodinným příslušníkem občana EU ve smyslu ustanovení § 15a zákona o pobytu cizinců, a to proto, že jejich syn R. K., nar. ..., nabyt dne 14. 1. 2019 občanství České republiky.
23. V průběhu řízení před správním orgánem I. stupně žalobci upřesnili, že jsou rodiči občana EU ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b), i předky občana EU, na němž je výživou závislý ve smyslu písm. d) tohoto ustanovení, současně jsou příbuznými, kteří před vstupem na území ČR žili ve společné domácnosti s občanem EU dle § 15a odst. 2 písm. a) bod 1 téhož zákona. Pokud jde o to, nakolik jsou žalobci závislí na výživě či péči syna, připomněli, že oni sami jsou nyní v řízení o správním vyhoštění, v rámci kterého nemohou vykonávat ekonomickou činnost, a žalobce a) v rámci příprav k opuštění území ČR převedl veškeré výdělečné subjekty na syna R. a tedy právě syn je živitelem rodiny.
24. Správní orgán I. stupně po shromáždění podkladů pro vydání rozhodnutí a seznámení s nimi rozhodnutími ze dne 16. 7. 2019, čj. OAM-1842-18/PP-2019 a čj. OAM-1840-18/PP-2019, jejich žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu na území České republiky zamítl dle § 87e odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců, neboť dospěl k závěru, že žalobci nejsou rodinnými příslušníky občana EU uvedenými v § 15a téhož zákona. Současně žalobcům stanovil lhůtu k vycestování z území České republiky v délce 30 dnů od právní moci rozhodnutí.
25. Odvolání proti těmto rozhodnutím pak žalovaný žalobou napadenými rozhodnutími zamítl a rozhodnutí prvostupňového správního orgánu potvrdil.
26. Věcně byla mezi účastníky sporná otázka právní, a to zda žalobci splňují podmínky pro přiznání postavení cizince ve smyslu ustanovení § 15a odst. 1 písm. b) a d) a odst. 2 písm. a) bod 1 zákona o pobytu cizinců.
27. Dle ustanovení § 87b odst. 1 zákona o pobytu cizinců je rodinný příslušník občana Evropské unie, který sám není občanem Evropské unie a hodlá na území pobývat přechodně po dobu delší než 3 měsíce společně s občanem Evropské unie, povinen požádat ministerstvo o povolení k přechodnému pobytu. Ustanovení § 87e odst. 1 téhož zákona uvádí mimo jiné ve svém písm. a) jako důvod pro zamítnutí žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu skutečnost, že žadatel není rodinným příslušníkem občana Evropské unie uvedeným v § 15a.
28. Dle ustanovení § 15a odst. 1 zákona o pobytu cizinců se rodinným příslušníkem občana Evropské unie pro účely tohoto zákona rozumí jeho a) manžel, b) rodič, jde-li o občana Evropské unie mladšího 21 let, o kterého skutečně pečuje, c) potomek mladší 21 let nebo takový potomek manžela občana Evropské unie a d) potomek nebo předek anebo

potomek nebo předek manžela občana Evropské unie, pokud je z důvodu uspokojování svých základních potřeb závislý na výživě nebo jiné nutné péči poskytované občanem Evropské unie nebo jeho manželem, nebo byl na této výživě nebo jiné nutné péči závislý bezprostředně před vstupem na území ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen pobyt.

29. Dle odstavce 2 téhož ustanovení se za rodinného příslušníka občana Evropské unie považuje též cizinec, který prokáže, že a) je příbuzným občana Evropské unie neuvedeným v odstavci 1, pokud

1. ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen pobyt, žil před vstupem na území s občanem Evropské unie ve společné domácnosti,
2. je z důvodu uspokojování svých základních potřeb závislý na výživě nebo jiné nutné péči poskytované občanem Evropské unie, nebo byl na této výživě nebo jiné nutné péči závislý bezprostředně před vstupem na území ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen pobyt, nebo
3. se o sebe z vážných zdravotních důvodů nedokáže sám postarat bez osobní péče občana Evropské unie.

Citovaný odstavec 2 ustanovení § 15a zákona o pobytu cizinců tak rozšiřuje kategorii rodinných příslušníků i na jiné osoby, tj. na ty příbuzné občana Evropské unie, které s ním žily ve společné domácnosti nebo které jsou odkázány na výživu nebo osobní péči občana Evropské unie ze zdravotních důvodů. Zákonodárce kategorii rodinného příslušníka takto rozšířil v návaznosti na tzv. „oprávněné osoby“, jak je vymezuje Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 (dále jen „Směrnice“).

30. Mezi účastníky není sporné, že žalobci jsou rodiči občana Evropské unie, tedy že je mezi nimi přímý příbuzenský poměr. Žalobci však oproti stanovisku žalovaného mají zato, že splňují podmínky ustanovení § 15a zákona o pobytu cizinců, konkrétně jeho odst. 1 písm. b) a d), ve správním řízení se výslovně dožadovali i aplikace odst. 2 písm. a) bodu 1 zmíněného ustanovení.

31. Jak bylo již shora uvedeno, dle ustanovení § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců se rodinným příslušníkem občana Evropské unie pro účely tohoto zákona rozumí jeho rodič, jde-li o občana Evropské unie mladšího 21 let, o kterého skutečně pečuje. Dle uvedeného ustanovení je tedy nutné kumulativně splnit dvě stanovené podmínky, tj. že cizinec musí být rodičem občana EU mladšího 21 let a zároveň, že cizinec svému potomku (občanu EU) poskytuje skutečnou péči. Ta musí být naplněna osobní fyzickou rodičovskou péčí a zahrnuje zajišťování základních potřeb dítěte, výchovu a vytváření optimálních podmínek pro jeho zdárný rozvoj, a to s ohledem na věk dítěte.

32. V projednávané věci jsou žalobci sice rodiči R. K. (občana EU), avšak ten v době podání jejich žádostí (podány byly dne 30. 1. 2019) nebyl osobou mladší 21 let, neboť se narodil dne ... V daném případě proto nutno přisvědčit závěru správních orgánů, že nebyla splněna již první podmínka shora citovaného ustanovení, a to, že cizinec (tj. žalobci) musí být rodičem občana EU mladšího 21 let. Nelze souhlasit s názorem žalobců, že tento výklad je přepjatým formalismem, neboť jejich syn překročil onu hranici cca o 15 dní. Právě smysl a účel (na které žalobci apelují) daného ustanovení spočívá v tom, že osoby mladší 21 let potřebují rodičovskou péči a výchovu, a to do uvedeného věku

nejpozději. Zákonodárce tak v souladu se zněním Směrnice neprojevil zájem na tom, aby výhody postavení rodinného příslušníka občana EU požívali bez dalšího všichni rodiče občanů EU bez ohledu na věk tohoto občana EU, k tomu by musely přistoupit zvláštní podmínky podle § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců (k tomu srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2018, čj. 1 Azs 137/2017-37).

33. Žalobci rovněž tvrdili, že jsou osobami na svém synovi R. existenčně závislými, neboť v důsledku svého neoprávněného pobytu na území České republiky nemohou vyvíjet ekonomickou činnost a že žalobce a) v rámci příprav k opuštění území ČR převedl veškeré výdělečné subjekty na tohoto syna a tedy že právě ten je živitelem rodiny.
34. Pokud tak jde o ustanovení § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců, dle něho se rodinným příslušníkem občana Evropské unie pro účely tohoto zákona rozumí mimo jiné jeho potomek nebo předek, pokud je z důvodu uspokojování svých základních potřeb závislý na výživě nebo jiné nutné péči poskytované občanem Evropské unie. Zmíněné ustanovení tak stanoví podmínku skutečné závislosti rodiče na dítěti (občana EU), nebo opačně, přičemž se musí jednat o faktický stav spočívající v tom, že tato osoba není schopna bez materiální pomoci občana EU uspokojovat své základní životní potřeby.
35. Krajský soud souhlasí se závěrem správních orgánů, že žalobci splnění ani této podmínky neprokázali. Tento závěr bylo možno učinit na základě vyhodnocení výpovědi syna žalobců R. K. jako svědka. Jeho výslech se uskutečnil dne 19. 6. 2019, tedy v průběhu správního řízení vedeného o žádosti žalobců (před vydáním prvostupňového rozhodnutí), a z jeho výpovědi vyplynulo, že hlavním živitelem rodiny je otec (tj. žalobce a/), který hospodaří s penězi celé rodiny a svědek mu díky své dobré znalosti českého jazyka v podnikání pomáhá, jak uvedl „má jeho podniky na starosti a pracuje pod jeho vedením“. Svědek vypověděl, že „všechny provozovny kromě Štenberka jsou stále otce“, tj. žalobce a), že otec na něho převedl pouze jednu provozovnu (celkem ze tří provozoven - restaurací). Dále vypověděl, že otec (tj. žalobce a/) získává peníze na obživu z podnikání, a k dotazu správního orgánu, jak přispívá na obživu rodiny svědek sám, uvedl, že když potřebuje peníze, že mu je otec dá, neboť veškeré příjmy z jeho podnikání jdou do společné kasy, „neřeší se, koho to jsou peníze, otec to má na starosti“.
36. Nutno zmínit, že žalobce a) na území České republiky úspěšně podnikal, což je mu nyní znemožněno proto, že v současné době nedisponuje platným oprávněním k pobytu, žalobkyni b) je výdělečná činnost znemožněna ze stejného důvodu. Vzhledem k tomu, že jsou v produktivním věku a zdraví, resp. bez závažných zdravotních problémů, v případě povolení k pobytu by ve výdělečné činnosti bezpochyby pokračovali, nic jim nebrání ani v zabezpečování svých základních životních potřeb v zemi původu.
37. Jak výstižně poznamenal žalovaný, aplikace ustanovení § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců je v dané situaci vyloučena také proto, že v případě, že by žalobcům bylo vydáno povolení k přechodnému pobytu jako rodinným příslušníkům občana EU dle tohoto ustanovení, a tím jim bylo znovu umožněno vykonávat výdělečnou činnost, jejich tvrzení o závislosti na výživě poskytované synem by přestalo platit a oni by přestali splňovat podmínku ustanovení § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců. Tím by ovšem nastal důvod k ukončení jejich přechodného pobytu ve smyslu ustanovení § 87f odst. 1 téhož zákona. Z toho žalovaný správně dovodil, že zákonodárce ustanovením § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců nezamýšlel zařadit mezi rodinné

příslušníky občanů EU ty, kteří by na vyživování občanem EU byli závislí na základě dočasné překážky, která jim brání v zajišťování svých základních potřeb pouze na území ČR a která vznikla pouze z důvodu jejich neoprávněného pobytu na území.

38. Lze dodat, že žalobci v průběhu správního řízení trvali i na tom, že jsou rodinnými příslušníky občana EU i ve smyslu § 15a odst. 2 písm. a) bod 1 zákona o pobytu cizinců. Aplikaci tohoto ustanovení dovozovali od skutečnosti, že žili se synem, tj. občanem EU, před vstupem na území (tj. v Turecku) ve společné domácnosti.
39. K tomu krajský soud konstatuje, že žalobci a jejich syn mají mezi sebou pouze vztah ryze rodinný, u kterého přichází v úvahu udělení pobytu na základě § 15a odst. 1 zákona o pobytu cizinců, nikoliv vztah dle odstavce 2 téhož ustanovení. To, že žalobci nemohou být podřazeni pod jimi požadované ustanovení § 15a odst. 2 písm. a) bod 1 zcela zřetelně vyplývá již ze samotné formulace tohoto ustanovení, kdy se za rodinného příslušníka občana EU považuje též cizinec, který prokáže, že *je příbuzným občana EU neuvedeným v odstavci 1*. Není sporu o tom, že žalobci jsou rodiči R. K. (občana EU), proto jsou rodinnými příslušníky občana EU v odstavci prvním uvedenými. Správní orgány proto správně uzavřely, že vzhledem k tomu, že podmínky pro vydání povolení k přechodnému pobytu rodičů občanů EU jsou upraveny v odstavci prvním cit. ustanovení, není možné na žalobce aplikovat ustanovení odstavce druhého tohoto ustanovení.
40. V souvislosti s prokazováním splnění podmínek stanovených ustanovením § 15a odst. 1 písm. d) a odst. 2 bod 1 zákona o pobytu žalobci namítali, že správní orgán zjišťoval skutkový stav povrchně, že neprovedl navržené výsledky jejich ani jejich syna, a to zejména „k prokázání rodinných vazeb a fungování společné domácnosti, míry péče osob a finanční závislosti žalobců na synovi, stejně jako míry péče žalobců o syna“.
41. Krajský soud předně konstatuje, že není zcela pravdivé tvrzení, že by správní orgány vyřídily uvedené návrhy žalobců pouze tím, že by v řízení použily kopie protokolů z výsledků provedených o rok dříve z řízení o správním vyhoštění. Jak je uvedeno shora, syn žalobců R. K. byl jako svědek vyslechnut dne 19. 6. 2019, tedy v průběhu správního řízení vedeného o žádostech žalobců (cca 1 měsíc před vydáním prvostupňového rozhodnutí, tj. ke zcela aktuálnímu stavu), přičemž vyslechnut byl k relevantním okolnostem v dané věci pro posouzení splnění podmínek § 15a odst. 1 písm. b) a d) zákona o pobytu.
42. Jak již bylo uvedeno výše, otázka společné domácnosti před vstupem na území ČR ve smyslu § 15a odst. 2 písm. a) bod 1 byla v dané věci zcela irelevantní. Další otázky směřující k životu žalobců se synem R. K. před jejich příchodem na území České republiky by proto byly zcela nadbytečné. K otázce tvrzené závislosti na výživě nebo jiné nutné péči syna v současnosti byl vyslechnut tento syn žalobců R. K. Pro posouzení možnosti aplikace ustanovení § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců byla jeho svědecká výpověď postačující. Pokud jde o účastnický výsledek žalobců, ten sice v tomto správním řízení neproběhl, ale byly použity protokoly o jejich výsledku ze dne 11. 9. 2018 v souběžně vedeném řízení o správním vyhoštění. Takový postup lze akceptovat, neboť žalobci výsledek navrhovali za účelem prokázání rodinných vazeb a fungování společné domácnosti, míry péče osob a jejich finanční závislosti na synovi, tj. k prokázání splnění podmínek § 15a odst. 1 písm. b) a d) a odst. 2 písm. a) bod 1 zákona o pobytu. K tomuto posouzení však správní orgán nepotřeboval provádět další výsledek,

neboť ohledně rodinných vazeb a fungování společného soužití celé rodiny nevznikly žádné pochybnosti. Takový výsledek by proto byl, jak správně uvedl žalovaný, nadbytečný. Lze dodat i to, že žalobci byli v průběhu správního řízení zastoupeni advokátem a měli dostatek prostoru pro sdělení všech okolností, které byly pro posouzení jejich žádostí dle jejich názoru relevantní.

43. Krajský soud uzavírá, že kritéria pro aplikaci ustanovení § 15a odst. 1 písm. b) a d) a odst. 2 písm. a) bod 1 zákona o pobytu cizinců žalobci nesplňují, proto je nelze považovat za rodinné příslušníky občana Evropské unie ve smyslu ustanovení § 15a cit. zákona. Jejich žádostem o povolení k přechodnému pobytu dle ustanovení § 87b odst. 1 téhož zákona proto správní orgán vyhovět nemohl.
44. Žalobci dále namítali, že žalovaný vůbec neposoudil zásah do jejich rodinného a soukromého života ve smyslu ustanovení § 174a zákona o pobytu cizinců.
45. Ustanovení § 174a zákona o pobytu cizinců, kterého se žalobci dovolávají, stanoví pouze to, jakými okolnostmi se má správní orgán zejména zabývat v případech, kdy je povinen zkoumat přiměřenost dopadů rozhodnutí podle zákona o pobytu cizinců. U kterých rozhodnutí je tak správní orgán povinen učinit, je třeba zhodnotit na základě jiných částí právního řádu než § 174a zákona o pobytu cizinců, přičemž tuto povinnost nelze vztahovat na všechna rozhodnutí učiněná podle zákona o pobytu cizinců. Přiměřenost dopadů rozhodnutí se posoudí vždy v případech, u nichž to výslovně stanoví zákon o pobytu cizinců (§ 174a odst. 3).
46. V daném případě aplikované ustanovení § 87e zákona o pobytu cizinců správním orgánům povinnost zkoumat přiměřenost dopadů napadeného rozhodnutí do soukromého a rodinného života neukládá, neboť podmínky zmíněného ustanovení jsou nastaveny tak, že ve většině případů lze předpokládat, že rozhodnutím o zamítnutí žádosti o povolení přechodného pobytu z tohoto zákonného důvodu nedojde k nepřiměřenému zásahu do soukromého nebo rodinného života, a tedy k porušení čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Takovou situaci však nelze *a priori* vyloučit, a tedy i v případě, že zákon o pobytu cizinců nestanoví povinnost zabývat se přiměřeností dopadů podle § 174a odst. 1 zákona o pobytu cizinců, nezabavuje to správní orgány povinnosti respektovat čl. 8 Úmluvy, který zavazuje smluvní státy k respektu vůči soukromému a rodinnému životu každého jednotlivce. Článek 8 Úmluvy je totiž přímo aplikovatelný a má přednost před zákonem. To tedy znamená, že pokud účastník v daném řízení namítne nepřiměřenost zásahu do soukromého a rodinného života a porušení článku 8 Úmluvy, správní orgán se s touto námitkou musí vypořádat bez ohledu na to, zda zákon o pobytu cizinců v daném řízení vyžaduje nebo nevyžaduje posouzení přiměřenosti ve smyslu § 174a zákona o pobytu cizinců.
47. V projednávané věci však žalobci v průběhu správního řízení námitku nepřiměřenosti zásahu do svého rodinného a soukromého života neuplatnili. Ani ve vyjádření v průběhu řízení před správním orgánem I. stupně ze dne 4. 6. 2019, ani v odvolání takovou námitku nevznесли. Veškerá jejich argumentace v průběhu správního řízení směřovala k prokázání splnění podmínek stanovených v ustanovení § 15a zákona o pobytu cizinců, na které vždy výslovně odkazovali (konkrétně na odst. 1 písm. b) a d) a odst. 2 písm. a/ bod 1), tj. prokázání rodinných vazeb a fungování společné domácnosti před a po příchodu do České republiky, k prokázání míry péče osob a k prokázání existenční závislosti na synovi, k čemuž také navrhovali provedení výsledků. V této souvislosti

krajský soud znovu poukazuje i na to, že žalobci měli v průběhu správního řízení dostatečný prostor k uplatnění takové námitky, kterou prostřednictvím svého právního zástupce mohli i formou písemných podání přednést. Správním orgánům proto nelze vytýkat, že se otázkou přiměřenosti dopadů rozhodnutí ve svých rozhodnutích nezabývaly. Žalobci ji totiž v průběhu správního řízení nenastolili.

48. Lze poznamenat i to, že dodržení závazků vyplývajících z čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod je zajištěno i tím, že posouzení přiměřenosti dopadu do soukromého a rodinného života cizince je vyžadováno v rámci rozhodování o případném návazném uložení správního vyhoštění, resp. uložení povinnosti opustit území.
49. Byť tedy správní orgány ve svých rozhodnutích uvedly nesprávný důvod, proč se přiměřeností zásahu do soukromého a rodinného života žalobců a porušením článku 8 Úmluvy nemusely zabývat (uvedly, že důvodem bylo, že prokazatelně nesplňoval podmínky pro vydání povolení k přechodnému pobytu), závěr o tom, že v daném případě nebyly povinny provést toto posouzení, byl správný, neboť žalobce námitku nepřiměřenosti zásahu do svého soukromého a rodinného života a porušení článku 8 Úmluvy v průběhu správního řízení nevznnesl.
50. Krajský soud neshledal důvodnou ani námitku, že je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné z důvodu nepřiměřenosti rozhodnutí vůči nezletilým dětem žalobců pro rozpor s Úmluvou o právech dítěte. Žalobci konkrétně poukázali na její čl. 3 odst. 1, dle něhož musí být zájem dítěte předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí, a čl. 9 odst. 1, dle něhož smluvní státy zabezpečí, aby dítě nemohlo být odděleno od svých rodičů proti jejich vůli, pokud není příslušným úřadem určeno, že takové oddělení je potřebné v zájmu dítěte.
51. Nutno podotknout, že Úmluva o právech dítěte ve svém čl. 1 stanoví, že pro účely úmluvy se dítětem rozumí osoba mladší osmnácti let (pokud není zletilosti dosaženo dříve). Syn žalobců
52. R. K. není a nebyl osobou mladší 18 let, neboť se narodil dne ... Nemohl proto být považován za dítě ve smyslu Úmluvy o právech dítěte.
53. Dovolávají-li se žalobci i aplikace čl. 5 odst. 5 směrnice Rady 2003/86/ES, o právu na sloučení rodiny, dle něhož členské státy při posuzování žádosti dbají na to, aby byl brán náležitý ohled na nejlepší zájmy nezletilých dětí, krajský soud znovu opakuje, že v rozhodnou dobu syn žalobců R. K. již nebyl nezletilým dítětem (a to ani podle této směrnice). Navíc zmíněnou směrnicí na případ žalobců nelze vztáhnout, neboť dle jejího čl. 3 odst. 1 se použije tehdy, pokud je osoba usilující o sloučení rodiny držitelem povolení k pobytu na území.

VI. Závěr a náklady řízení

54. S ohledem na shora uvedené krajský soud žaloby jako nedůvodné zamítl v souladu s ustanovením § 78 odst. 7 s. ř. s.
55. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 s. ř. s. Žalobci neměli ve věci úspěch, nemají proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný náhradu nákladů nenárokoval a ze spisu nevyplývá, že by mu nějaké náklady na rámec běžné úřední činnosti vznikly.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, který o ní také rozhoduje.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Hradec Králové 18. února 2021

JUDr. Jan Rutsch v. r.
předseda senátu